

Наименование на учебната дисциплина Организъм vs. механизъм при Кант и Хегел	
Титуляри на курса: гл. ас. д-р Васил Видински докторант Огнян Касабов	
Вид на дисциплината: Избираема, спецкурс	Образователно-квалификационна степен: Бакалавър
Година на обучение: -	Семестър: Зимен (2008/2009)
Кредити: 2,5	Хорариум: 30 часа
Форма на обучението: Редовна	Език на обучението: Български
Метод на оценяване: Устен, писмен	

I. Предварителни изисквания

Няма предварителни изисквания за записване на курса.

Не е задължително, но е препоръчително студентите да имат поне начални познания по история на философията XVII-XVIII век (дисциплините *Философия на Новото време – I част* и *Немска класическа философия*).

II. Цели на курса

A. Систематичност.

Курсът има намерение да представи, анализира и съпостави два основополагащи философски подхода в Новото време – на *механизма* и на *организма*. И да осмисли систематично-философското значение на понятията, свързани с тях.

B. Историчност.

За тази цел сме се спрели върху периода на възраждането на *телеологичните* обяснения и частичното изместване на господството на *механицизма* (XVII-XVIII век). В такъв смисъл курсът е и историко-философски.

B. Научен и културен контекст.

Последно, курсът цели да изяви по-ясно *научната* (биологична), както и по-общо *културната* страна на тази концептуална промяна и по такъв начин да представи философията в по-широк контекст.

III. Съдържание на дисциплината. Лекционни и семинарни теми

I. Въведение в проблема

1. Понятието механизъм във философията и науката на XVII и XVIII в. (Декарт, Спиноза, Нютон...)
2. Понятието организъм във философията и науката на XVII и XVIII в. (Лайбниц, Дидро...). Идеята за биологична еволюция.

II. Имануел Кант

3. Понятието за организъм и понятието за систематично единство при Кант. Преформизъм или епигенеза (влиянieto на биологията).

- *Литература*: КЧР, Приложение към трансценденталната диалектика; КСС, Увод
- 4. Критическото легитимиране на телеологическото обяснение (Аналитиката на телеологическото съждение).
  - *Литература*: КСС, §§61-68
- 5. Механицизъм срещу телеология при Кант (Диалектиката на телеологическото съждение).
  - *Литература*: КСС, §§69-82
    - А. Механични процеси (неживи обекти). Механични обяснения;
    - Б. Телеологични процеси (живи организми). Телеологични обяснения;
- 6. Кант за произхода и естеството на живота.
  - *Литература*: КСС, §§64-66, 68, 72-74, 80-81

III. Между Имануел Кант и Георг Хегел

- 7. Полемиката срещу механицизма в немското философско пространство в края на XVIII в.
  - А. Якоби. Механицизъм и ниҳилизъм.
  - Б. Шелинг. Животът - онтологично нeredуцируем. Обективната валидност на телеологичните съждения.

IV. Георг Хегел

- 8. Понятието за органично единство при Хегел. Отношението между организъм и система.
  - *Литература*: ФД: Предговор, §§254-297
- 9. Телеологическите понятия при Хегел.
  - *Литература*: НЛ, т. II: Механизъм §§1543-1578, Телеология §§1593-1630, Живот §§1631-1676
- 10. "Животът на понятието": заключение.

IV. Избрана литература

- Кант, Имануел (1967) - *Критика на чистия разум*, преводач Цеко Торбов; София: Издателство на БАН, 1967, 844 с.
- (1980) - *Критика на способността за съждение*, преводач Цеко Торбов; София: Издателство на БАН, 1980, 430 с.
- Хегел, Георг (1966) - *Науката логика*, в 2 тома, том I - Обективна логика, преводач Генчо Дончев; София: Издателство на БКП, 1966, 768 с.
- (1967) - *Науката логика*, в 2 тома, том II - Субективна логика или учение за понятието, преводач Генчо Дончев; София: Издателство на БКП, 1967, 378 с.
- (1969) - *Феноменология на духа*, преводач Генчо Дончев, поредица "Философско наследство"; София: Наука и изкуство, 1969, 773 с.
- Fulda, H.-F. & R.-P. Horstmann (ред.) (1990) - *Hegel und die Kritik der Urteilskraft*; Stuttgart: Klett-Cotta, 1990.
- Garrett, Don (2003) - Teleology in Spinoza and Early Modern Rationalism, в *New Essays on the Rationalists*, ред. Rocco Gennaro & Charles Huenemann; Oxford: Oxford University Press, 2003.
- Ginsborg, Hannah (2004) - Two Kinds of Mechanical Inexplicability in Kant and Aristotle, *Journal of the History of Philosophy* 42 (1) (2004), pp. 33-65.
- Hance, Allen (1998) - The Art of Nature: Hegel and the Critique of Judgment; във *International Journal of Philosophical Studies*, том 6, номер 1, март 1998, с. 37-65
- Kreines, James (2005) - The Inexplicability of Kant's Naturzweck: Kant on Teleology, Explanation and Biology; във *Archiv für Geschichte der Philosophie*, том 87, номер 3, октомври 2005, с. 270-311
- Lenoir, Timothy (1980) - Kant, Blumenbach, and Vital Materialism in German Biology; във *Isis*, том 71, номер 1, март 1980, с. 77-108
- Sloan, Phillip R. (2002) - Performing the Categories: Eighteenth-Century Generation Theory and the Biological Roots of Kant's A Priori; във *Journal of the History of Philosophy*, том 40, номер 2, април 2002, с. 229-253
- Zuckert, Rachel (2007) - *Kant on Beauty and Biology. An Interpretation of the Critique of Judgment*, поредица "Modern European Philosophy", под общата редакция на Robert Pippin; Cambridge: Cambridge University Press, 2007, 409 с.